

EU:n valtiontukisäännöt ja de minimis -tuki

9.2.2026

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Koulutuksen sisältö

I Valtiontuen käsite

- Tulevatko valtiontukisäännöt sovellettaviksi?

II Valtiontuen hyväksyttämisperusteet: De minimis -tuki

- Mitä de minimis -asetus edellyttää?

Yleistä

- EU:n valtiontukisäännöt koskevat tilanteita, joissa julkinen sektori – esimerkiksi valtio, kunta, hyvinvointialue tai kuntayhtymä – myöntää yritykselle suoraa tukea tai muuta taloudellista etua.
- Hallinnollisesti kevyt tapa huomioida EU:n valtiontukisäännöt on myöntää tuki vähämerkityksistä eli niin sanottuna de minimis -tukea koskevan säännön perusteella.

Yleistä (2)

- Osa EU:n kilpailupolitiikkaa, tavoitteena tasaveroiset kilpailuolosuhteet.
- Peruslähtökohtana **tukikielto**, johon komissio myöntää poikkeukset (käytännössä lukuisia poikkeuksia)
- **Ennakkoilmoitusvelvollisuus** komissiolle ja täytäntöönpanokielto (käytännössä vain pieni osa tuista)
- **Riski**: tukiohjelman toimeenpanon keskeyttäminen, laittoman tuen takaisinperintä

Toimijat valtiontukiasioissa

- ✓ **Euroopan komissio:** valvontavastuu, tukien hyväksyttävyyden arviointi, yksityiskohtaiset säännöt
- ✓ **EU-tuomioistuin:** valitukset komission päätöksistä; oikeuskäytäntö valtiontuen käsitteestä
- ✓ **Tuen myöntävä viranomainen:** valtiontukiarviointi ja asianmukaisen valtiontukimenettelyn valinta
- ✓ **Työ- ja elinkeinoministeriö:** yhteystaho komissioon

Valtiontuen käsite

Yrityksille myönnettäviä julkisia tukia koskevat periaatteet on määritelty EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa – **valtiontuen määritelmä ja kielto:**

*”Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, **jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa ei sovellu yhteismarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.**”*

Valtiontuen käsite (2)

Valtiontuen neljä kriteeriä:

1. **Julkisten varojen** kanavoiminen **yrityksiin** (taloudellinen toiminta)
2. **Taloudellinen etu** on **valikoiva** (tuki kohdistuu ja suosii tiettyjä yrityksiä/toimialoja/alueita)
3. **Vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua** (potentiaalinen uhka riittää)
4. **Vaikuttaa jäsenmaiden väliseen kauppaan** (kynnys alhainen)

Lisätietoa

- Valtiontuen käsitettä koskeva tiedonanto (2016/C 262/01):
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/ALL/?uri=CELEX%3A52016XC0719%2805%29>
- Lisäksi mm.
 - takaustiedonanto (EUVL 2008/C155/10)
 - korkotiedonanto (EUVL 2008/C14/02)
 - SGEI-tiedonanto (2012/C8/02)
- Komission kilpailun pääosaston verkkosivut:
http://ec.europa.eu/competition/state_aid/overview/index_en.html

Valtiontuen käsite – yritys / taloudellinen toiminta

- Taloudellisen toiminnan käsite on **laaja**: tavaroita tai palveluja tarjotaan markkinoilla.
- Määrittely ei ole sidottu Suomen yhtiölainsäädäntöön tai yritystoiminnan tavoitteisiin (voittoa tavoitteleva tai tavoittelematon).
- Toiminnan luonne ratkaisevaa.

Taloudellinen toiminta (2)

- Myös voittoa tavoittelemattomat tai yleishyödylliset tahot kuten yhdistykset, innovaatiovälittäjät (teknologiakeskukset ja yrityshautomot), kunnalliset kehittämissyhtiöt sekä kolmannen sektorin järjestöt kuuluvat siten EU:n valtiontukisääntöjen, jos ne harjoittavat taloudellista toimintaa ja jos muut valtiontuen kriteerit täyttyvät.
- Valtiontukisääntelyn kannalta merkitystä ei ole myöskään sillä, onko toimijan juridinen asema kesken tukikauden muuttunut – esimerkiksi yhdistyksestä yritykseksi.

→ **Tapauskohtainen** arviointi.

Taloudellinen toiminta (3)

Ei-taloudellista toimintaa esim.:

- ✓ Julkisen vallan käyttö
- ✓ Sosiaaliturva ja terveydenhuolto
- ✓ Koulutus ja tutkimus tietyin kriteerein
- ✓ Kulttuuri ja luonnonsuojelu tietyin kriteerein
- ✓ Ei-taloudelliseen toimintaan käytettävä infra (taloudellinen liitännäistoiminta max. 20 %)

Valtiontuen käsite: tuki valtion varoista

- Valtio ja paikalliset tai alueelliset viranomaiset, tietyin edellytyksin myös julkiset yritykset.
- Tuki suoraan tai välillisesti valtion varoista tai tuki ”johtuu valtiosta”, esim.:
 - viranomaisten harjoittaman ohjauksen määrä
 - yrityksen mahdollisuus itsenäiseen päätöksentekoon

Valtiontuen käsite: valikoiva etu

- Mikä tahansa etu, jota yritys ei saisi normaaleissa markkinaolosuhteissa
 - ✓ Suorien avustusten lisäksi myös esim. takaukset, alihintainen kiinteistön luovutus jne.
- Markkinataloustoimijaperiaate: yksityinen toimija hyväksyisi toimenpiteen ehdot vastaavassa tilanteessa
 - ✓ julkisyhteisöt ja yksityiset toimijat toteuttavat transaktion tasavertaisesti
 - ✓ transaktio kilpailuun perustuvassa, läpinäkyvässä ja syrjimättömässä tarjousmenettelyssä, johon ei liity ehtoja
 - ✓ esim. **etukäteen** tehty asiantuntija-arvio

Valtiontuen käsite: kilpailu- ja kauppavaikutus

Kilpailuvaikutuskriteeri

- Yleensä täyttyy, jos valtio myöntää yritykselle taloudellista etua kilpailulle vapautetulla alalla, jolla on tai voisi olla kilpailua.

Kauppavaikutuskriteeri

- Perinteisesti laaja tulkinta.
- Komission viimeaikainen painotus: ei täyty, jos tuella puhtaasti paikallinen vaikutus.

A photograph of two women walking away from the camera on a modern, glass-enclosed walkway or staircase. The woman on the left has blonde hair tied back and is wearing a black jacket, blue jeans, and black boots, carrying a black shoulder bag. The woman on the right has dark, curly hair and is wearing a dark blazer, blue jeans, and black boots, carrying a light-colored bag. The walkway has glass railings and a metal grating floor. In the background, a red wall with a white geometric logo is visible. The overall lighting is soft and slightly dim, with a blueish tint.

Yhteenveto

Kyse ei ole valtiontuesta, jos:

- Myönnetään ei-taloudelliseen toimintaan.
- Myönnetään yksityisistä tai suoraan EU:n varoista (poikkeuksena, mikäli kansalliset viranomaiset myöntävät EU-rahoituksen).
- Toteutetaan markkinaehtoisesti.
- Kohdistuu puhtaasti paikalliseen toimintaan.

II Valtiontukien hyväksyttävyyssperusteet

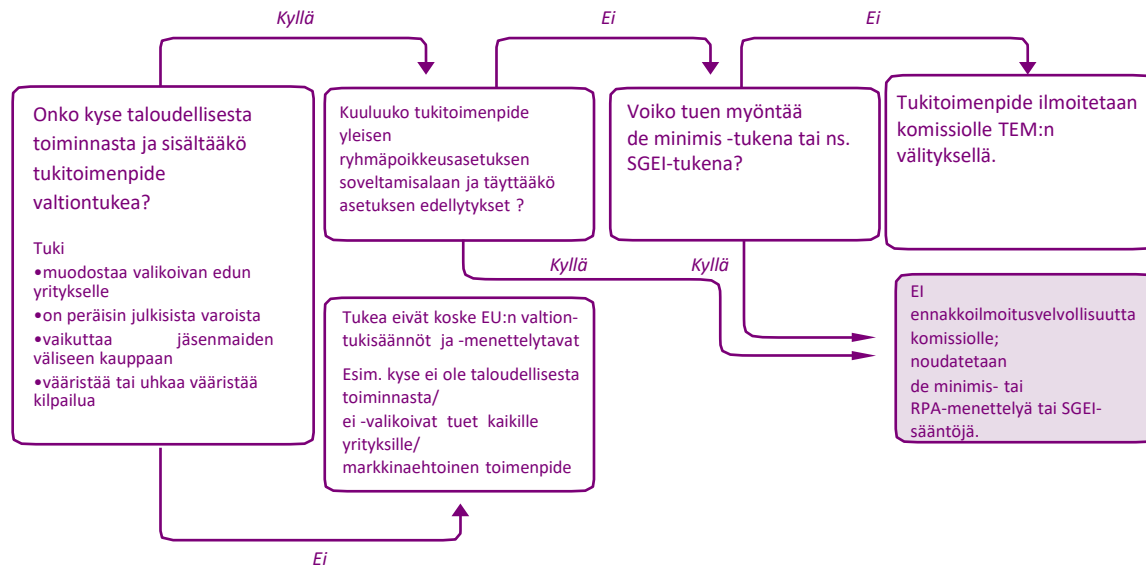

Valtiontuen hyväksymisperusteet:

- Jos valtiontuen kriteerit täyttyvät, tukea ei saa myöntää ilman komission hyväksyntää.
- Merkittäviä **poikkeuksia** ennakkoilmoitusvelvollisuudesta:
 - 1) De minimis- eli **vähämerkityksinen** tuki (2023/2831)
 - 2) Yleinen **ryhmäpoikkeusasetus** (651/2014, 'RPA')
 - 3) Yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvät palvelut, ns. **SGEI** (SEUT106(2) artikla)

Onko tuki ilmoitettava komissiolle?

A photograph of a person with short blonde hair and sunglasses, wearing a patterned shirt, standing at a jewelry counter. They are holding a small object in their hand. A person wearing a blue shirt and a brown apron is standing behind the counter, also holding the same small object. The counter is covered with various jewelry items, including rings and bracelets. The background is slightly blurred, showing a display case with more jewelry.

Vähämerkityksinen tuki eli de minimis -tuki

De minimis -tuki

- Hallinnollisesti kevyin tapa huomioida valtiontukisäännöt
- Vähämerkityksisen tuen **enimmäismäärä**
 - ✓ yhdelle yritykselle max. 300 000 euroa/3 vuotta; viranomainen selvittää ennen tuen myöntämistä
 - ✓ em. rajaan lasketaan **kaikki** yritykselle myönnetyt de minimis -tuet
 - ✓ enimmäismäärää seurataan ”yhden yrityksen” tasolla, **konsernin** tuet lasketaan yhteen
- Rekisteröintivelvoite 20 työpäivän kuluessa

De minimis -tuki (2)

- Soveltamisalarajaukset
 - ✓ Maataloustuotteita, kalastus- ja vesiviljelyä koskevat rajaukset, kts. asetus
 - ✓ Ei vientitukea; ei tukea, jolla suositaan kotimaisia tuotteita
- Myös vaikeuksissa olevalle yritykselle (pl. lainat ja takaukset)
- Tuen **kasautuminen**: jos samaan hankkeeseen myös muuta valtiontukea (esim. RPA) → kyseisten enimmäistukitasojen noudattaminen
- Ks. De minimis -asetus ((EU) 2023/2831): https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=OJ:L_202302831

Tuen määrä ja muoto

- De minimis -kynnysarvoa tarkasteltaessa tuen määrä ilmaistaan bruttolukuina.
- Yksinkertaisemmillaan yhdessä erässä maksettavan avustuksen määrä on sama kuin tuen bruttomäärä.
- Jos tukea ei myönnetä suorana tukena (esimerkiksi lainat, takaukset, markkinahintaa alhaisemmat vuokrat) tai se maksetaan useammassa erässä, tuen määrä diskontataan myöntämishetken arvoon käyttäen hyväksi komission asettamaa viitekorkoa. [Linkki](#)

Esimerkki lainat:

- Jos viranomainen myöntää yritykselle lainaa markkinahintaa alhaisemmalla korolla, markkinakoron ja yrityksen maksaman koron erotus muodostaa tuensaajalle tuen.
- Lainoihin sisältyvän tuen määrä lasketaan markkinakoron ja lainan todellisen koron välisenä erotuksena siten, että lainan vuotuiset maksuerät diskontataan tuen myöntämishetken arvoonsa.
- Tämä tarkoittaa laskutoimenpidettä, jossa laskelman ensimmäiset termit vastaavat ensimmäisen vuoden tuen määrää nykyrahassa, toinen termi toisen vuoden tukielementtiä jne. Näiden termien summa on siten yrityksen saaman korkohyödyn nykyarvo ja tuen määrä.

Yhteenveto de minimis -tuki

- Joustava: tuki mihin tahansa yrityksen kustannuksiin millä tahansa tukitasolla.
- Huomioitava kaikki yrityksen eri lähteistä saamat de minimis -tuet.
- Rekisteröintivelvoite 20 työpäivän kuluessa ([eAidRegister](#))

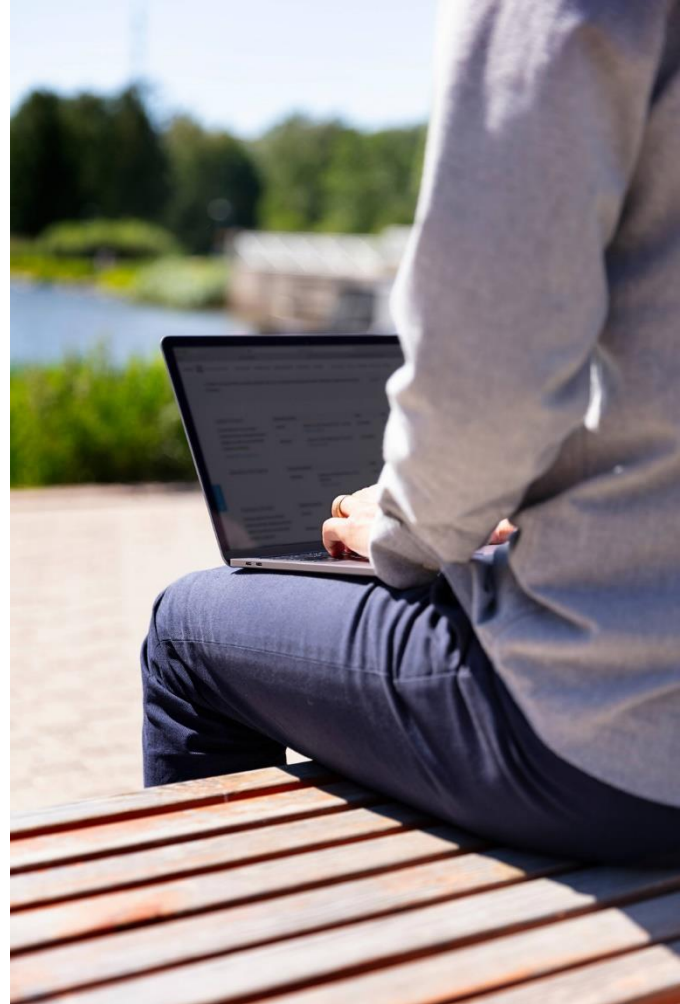
Muistilista de minimis -tuen myöntäjälle

1. Selvitä koskeeko de minimis -asetuksen soveltamisrajaukset (esim. vientituki).
2. Kysy ennen tuen myöntämistä tuen hakijalta kirjallisesti, paljonko kyseinen yritys on saanut de minimis -tukea eri lähteistä kolmen vuoden aikana.
3. Suunnittele oma tukitoimenpide siten, että de minimis -tuen kriteerejä – 300 000 euron enimmäisraja kolmen vuoden ajanjaksolla – noudatetaan. Eri tukimuotoihin (lainat, takaukset) sisältyvän tuen määrän laskentaan on omat sääntönsä.
4. Ilmoita tukipäätöksessä, että kyseessä on de minimis -tuki, jotta yritys osaa ilmoittaa tiedot muille tukiviranomaisille niitä mahdollisesti myöhemmin kysyttäessä.
5. Rekisteröi tuki 20 työpäivän kuluessa komission eAidRegister-järjestelmään.
6. Tallenna ja säilytä tukipäätöstä koskevat tiedot ja asiakirjat 10 vuoden ajan.

Neuvoja

- [KEHA-keskuksen ohjesivu EU-komission De minimis -tukien rekisterin pääkäyttäjille - KEHA-keskus](#)
- [Vähämerkityksinen tuki eli de minimis -tuki - Työ- ja elinkeinoministeriö](#)
- [Valtiontuki | Kuntaliitto.fi](#)

Kiitos